

NIEUWSTADT TOEN.

Illustratieve kaart uit het "Kaartboek der goederen van de koning van Spanje als hertog van Gelre in de heerlijkheid Montfort" door Taisne (1623).

Ruïne van kasteel Montfort..

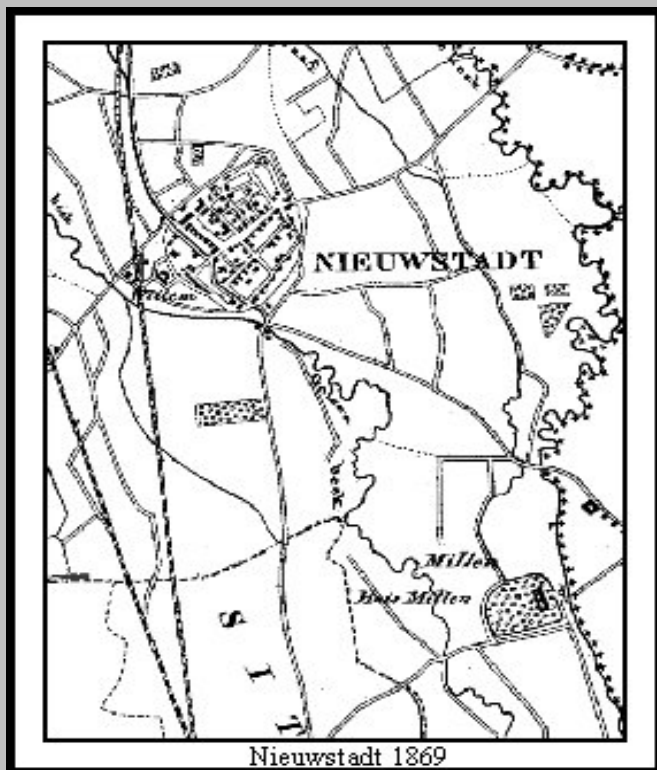

In een voornoemde akte, opgemaakt op 3 augustus 1277, wordt Nieuwstadt voor het eerst op papier genoemd. In deze akte staat dat:

"Wij, Hendrik, voorheen bisschop van Luik en heer van Montfort, maken aan allen, die deze akte zullen zien, bekend en verklaren hiermee, dat wij ons kasteel Montfort, onze Nieuwstadt, Echt, Linne, Vlodrop en al onze andere dorpen met alles wat bij het genoemde kasteel en de dorpen hoort, zoals bossen, weiden, beemden en visserijen, getrouwen en dienstmannen, geheel en gewoon zonder bedrog gegeven hebben na onze dood en geven ten behoeve en ten gebruike van onze geliefde bloedverwant Reinald, graaf van Gelder, doorluchtige man, en zijn erfgenamen om al de genoemde goederen waar ook gelegen met het genoemde kasteel te houden en na onze dood erfelijk te bezitten. etc..." Bron: "Nieuwstadt, van stad tot dorp"

Het ambt Montfort maakte deel uit van het 4e Gelders Overkwartier en omvatte o.a. Nieuwstadt, Echt, Roosteren, Linne, Sint Odiliënberg, Posterholt en Vlodrop. Nieuwstadt bestond dus al voor 1277 en was ook al een stad met eigen stadszegel. Maar over een vroegere periode is niets op papier te vinden. De hierboven genoemde akte verhaalt van 'Nove Ville apud Elsene' hetgeen betekent "Nieuwe stad aan (of op) Elsene". - Er is een theorie dat ooit in een ver verleden een dorp of nederzetting 'Elsene' is verwoest door brand of geweld, en daarna geheel naast de oude resten is herbouwd en vervolgens dus 'Nieuwe Stad' is genoemd .-

(wordt vervolgd)

J. Kuyper (1865-1870)

Origineel uitgegeven bij Hugo Suringar te Leeuwarden. Nu te zien op internet: Historische Gem. Atlas van Nederland.

Het belang van Nieuwstadt was echter vrij klein. Het kreeg bijzondere rechten, maar er is geen aanduiding dat er daadwerkelijk stadsrechten waren. Wel mochten verdedigingswerken, zoals wallen en poorten worden gebouwd. Een aantal straatnamen van nu herinneren hier nog aan: St. Janswal, St. Maartenswal, St. Brigidawal, Millenerpoort, Haverterpoort, Susterderpoort.

Vanwege deze verdedigingswerken werd het regelmatig in oorlogshandelingen betrokken. In 1398 werd het een belangrijke militaire vesting in de strijd tussen Gelder en Luik om de burcht Millen.

In 1583 werden tijdens een slag de wallen en poorten verwoest. Ze werden niet meer opgebouwd en Nieuwstadt verloor de betekenis als militaire vestingsplaats. De welvaart en groei kwamen tot stilstand en liepen zelfs terug. De stadsrechten bleven echter wel behouden.

Tot 1715 bleef Nieuwstadt in Gelders bezit. Daarna ging het over in het Staatse grondgebied van de Republiek der Verenigde Nederlanden. Tijdens de Franse overheersing werd in 1794 Nieuwstadt zelfstandig verklaard. Door een bepaling van het Congres van Wenen kreeg Nieuwstadt in 1815 uitbreiding. Door een grenscorrectie waarbij het riviertje 'de Roode Beek' als grens werd bepaald, werd er een klein stukje Duitsland toegevoegd. Deze grens bestaat nog altijd.

In Nieuwstadt staan nog een paar gebouwen met een grote historie. De kerk van Sint Johannes de Doper, in de volksmond Sint Janskerk geheten, gebouwd in de 13e eeuw. Ook Huize Witham kent een lange historie. Nieuwstadt kende vroeger ook een commerciële brouwerij. Daarvan rest nu alleen nog het woonhuis van de voormalige brouwer, ook bekend onder de naam "Op de Brug", daterend uit het jaar 1785. Huis Millen behoorde in vroegere dagen ook tot Nieuwstadt.